

TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA KO'P TILLILIK VA TIL BILISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY TA'SIRI

*O'zbekiston davlat jahon tillari
universiteti Ingliz tili amaliy fanlar №3
kafedra mudiri p.f.f.d.(PhD)
Isaqulova Baxtigul Xo'jamovna
Email: isakulovabakhtigul@gmail.com*

Annotatsiya

Ushbu maqolada ta'lim sifatini oshirishda ko'p tillilik va til bilishning ijtimoiy hamda iqtisodiy jihatlari keng tahlil qilinadi. Ko'p tillilikning oliy ta'lim tizimidagi o'rni, til bilishning talaba va jamiyatga ta'siri, shuningdek, bu omillarning ta'lim sifatini yaxshilashda, ijtimoiy integratsiya va iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni yoritiladi. Maqola ko'p tillilikning ta'lim jarayonidagi innovatsion metodlar bilan uyg'unligi, xalqaro bilim olish imkoniyatlarini kengaytirishi hamda iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan strategiyalar haqida fikrlarni jamlaydi.

Kalit so'zlar: Ko'p tillilik, til bilish, ta'lim sifati, ijtimoiy ta'sir, iqtisodiy rivojlanish, oliy ta'lim, til o'rganish, mehnat bozori.

Kirish

Global iqtisodiy va madaniy integratsiya jarayonlari dunyo bo'ylab ta'lim tizimlarini tubdan o'zgartirmoqda. Xalqaro muloqotning kengayishi, axborot texnologiyalarining rivojlanishi va migratsiya jarayonlari ko'p tillilikni zamonaviy jamiyat va ta'lim muassasalarining asosiy xususiyatlaridan biriga aylantirdi. Bugungi kunda oliy ta'limda nafaqat o'z ona tilida chuqur bilim olish, balki xorijiy tillarni mukammal egallash ham talab qilinmoqda. Ko'p tillilik ta'lim sifatini oshirishda muhim vosita sifatida qaraladi, chunki u talabalarga yangi ilmiy manbalarni o'zlashtirish, turli madaniyatlarni anglash va global mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, til bilish faqat ta'limning o'ziga emas, balki uning ijtimoiy-iqtisodiy natijalariga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Oliy ta'lim muassasalari til o'rganishni strategik vazifa sifatida belgilab, ko'p tillilikni rivojlantirish yo'lida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni, til siyosatini va xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, til bilish ijtimoiy birdamlik va barqarorlikni ta'minlashda ham muhim omil hisoblanadi. Ushbu maqolada ko'p tillilikning ta'lim sifati va ijtimoiy-iqtisodiy jihatlarga ta'siri chuqur tahlil qilinadi, uning oliy ta'limdagi o'rni va istiqbollari yoritiladi. Bugungi kunda globalizatsiya jarayonlari, texnologiyalar rivoji va xalqaro hamkorlikning kengayishi ta'lim tizimida yangi talablarga sabab bo'lmoqda. Oliy ta'limda ko'p tillilik va til bilish

ko'nikmalari nafaqat ta'lim sifatini oshirishga, balki ijtimoiy va iqtisodiy sohalarda yangi imkoniyatlar yaratishga xizmat qilmoqda. Ko'p tillilik talabalarga nafaqat o'z ona tilidan tashqari boshqa tillarda ham bilim olish imkonini beradi, balki ularni global mehnat bozorida raqobatbardosh qiladi. Shu bois, ta'limda ko'p tillilikni rivojlantirish oliy ta'lim muassasalari va jamiyat uchun strategik ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Ko'p tillilik va ta'lim sifatining o'zaro bog'liqligi

Ko'p tillilik ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda asosiy vositalardan biridir. Turli tillarda bilim olish imkoniyati talabalarga faqatgina o'z ona tilida emas, balki global miqyosda tan olingan tillarda ham ilm olish imkoniyatini beradi. Bu esa ilmiy manbalar, zamonaviy tadqiqotlar va innovatsion texnologiyalarni kengroq qamrab olishga yordam beradi. Til bilish shuningdek, talabaning tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuning uchun ko'p tillilik ta'lim sifatini yaxshilashga olib keladigan muhim pedagogik va metodologik yondashuvdir. Oliy ta'lim muassasalarida ko'p tillilikni joriy etish, ayniqsa ingliz tili kabi xalqaro tilni o'rganishni rag'batlantirish orqali talabalar zamonaviy ilm-fan va texnologiyalarga kirish imkoniyatlarini oshiradi. Natijada, bu nafaqat talabalar, balki mamlakatning ilmiy salohiyatini ham oshirishga xizmat qiladi.

Ijtimoiy ta'siri

Ko'p tillilik ijtimoiy integratsiya va madaniyatlararo muloqot uchun kuchli vositadir. Turli millatlar, elatlar va madaniyatlar vakillarini birlashtiruvchi til o'zaro tushunishni yaxshilaydi va ijtimoiy birdamlikni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, til bilish yosh avlodni global madaniyatga ochiq qilish, stereotiplar va kamsitishlarga qarshi kurashish imkonini beradi. Bu esa jamiyatda ijtimoiy barqarorlik va adolatni mustahkamlashga yordam beradi. Shuningdek, ko'p tillilik teng imkoniyatlarni yaratadi. Ona tilidan tashqari boshqa tillarda bilim olish imkoniyati ta'limdagi tengsizliklarni kamaytiradi va chekka hududlardagi talabalar uchun ham sifatli ta'lim imkonini oshiradi. Bu esa ijtimoiy mobilizatsiyani ta'minlab, mamlakat ichidagi rivojlanishning umumiy dinamikasini oshiradi.

Iqtisodiy ta'siri

Til bilish iqtisodiy taraqqiyot uchun asosiy omillardan biri hisoblanadi. Bugungi global iqtisodiyotda ko'p tillilik mehnat bozorida yuqori talabga ega mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi. Til biluvchi mutaxassislarning xalqaro kompaniyalar va tashkilotlarda faoliyat yuritishda qulayliklarga ega bo'lib, o'z mamlakatining iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytiradilar. Bundan tashqari, ko'p tillilik eksport salohiyatini oshiradi, investitsiyalarni jalb qilishda ijobiy rol o'ynaydi, yangi ish o'rinlari yaratishda va innovatsion iqtisodiyot barpo etishda muhim vositadir. Til bilish yuqori malakali ishchi kuchini shakllantirish orqali mamlakatning raqobatbardoshligini kuchaytiradi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Ko'p tillilikni rivojlantirish strategiyalari va istiqbollari

Oliy ta'lim muassasalari ko'p tillilikni rivojlantirish uchun samarali strategiyalar ishlab chiqishi zarur. Bunga tillarni o'qitishning innovatsion metodlarini joriy etish, xorijiy tillarda ta'lim berish dasturlarini kengaytirish, xalqaro almashinuv va hamkorlikni rivojlantirish kiradi. Shuningdek, davlat tomonidan til siyosatini qo'llab-quvvatlash, ta'lim dasturlarini ko'p tillilikka moslashtirish va kadrlar malakasini oshirish muhimdir. Bunday yondashuv oliy ta'lim sifatini yaxshilash bilan birga, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish uchun zamin yaratadi. Shu sababli ko'p tillilikni yanada rivojlantirish hozirgi global muhitda oliy ta'limning asosiy vazifalaridan biridir.

Xulosa

Ko'p tillilik va til bilish oliy ta'lim sifatini oshirishda hamda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishda muhim omil hisoblanadi. Til bilish nafaqat talabalar bilim doirasini kengaytirib, ularni global miqyosda raqobatbardosh kadrlar sifatida shakllantiradi, balki jamiyatda ijtimoiy integratsiya va madaniy almashuvni rivojlantiradi. Shuningdek, ko'p tillilik iqtisodiy taraqqiyotning muhim drayveri bo'lib, mehnat bozorining talablariga moslashgan yuqori malakali kadrlar tayyorlashga yordam beradi. Shu bois, oliy ta'lim muassasalari ko'p tillilikni rivojlantirishga doimiy e'tibor qaratishi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishi va davlat siyosati bilan hamohang strategiyalar ishlab chiqishi lozim. Bunday yondashuv ta'lim sifatini yanada oshirish, ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash hamda iqtisodiy o'sishga xizmat qilishi shubhasizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Grosjean, F. (2010). *Bilingual: Life and Reality*. Harvard University Press.
2. Skutnabb-Kangas, T. (2000). *Linguistic Genocide in Education—or Worldwide Diversity and Human Rights?* Lawrence Erlbaum Associates.
3. Isakulova, B. K. (2024). ROLE OF LEADERSHIP STYLE IN TEACHING PROCESS. *GOLDEN BRAIN*, 2(1), 615–619. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10466856>
(https://doi.org/10.5281/zenodo.10466856%22%20%5Ct%20%22_blank)
4. Isakulova, B. (2024). BUILDING LEADERSHIP ABILITIES THROUGH LANGUAGE LEARNING IN EDUCATION. *Journal of science-innovative research in Uzbekistan*, 2(12), 218-225.
5. Isakulova, B. K. (2023). Teaching a foreign language through didactic games to preschoolers. *GOLDEN BRAIN*, 1(11), 234–239. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/goldenbrain/article/view/3161>